

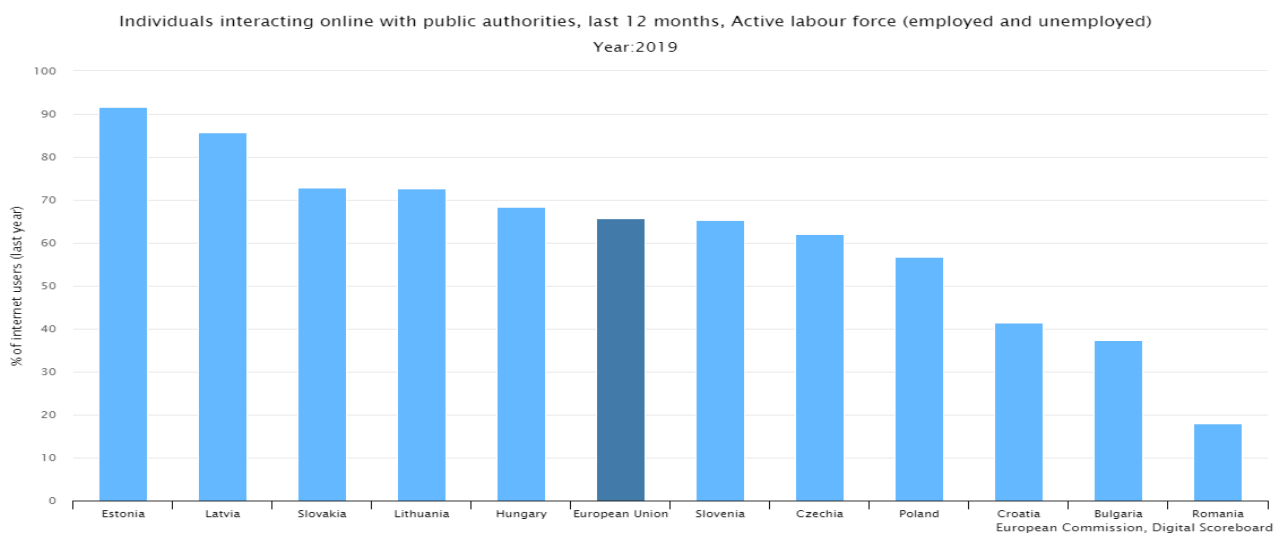
Дигитализацията – най-вече на думи

Посланията на Европейската комисия за дигитализация на всички сфери на социално-икономическия живот се чуват добре и в България. Основно в частта на планираните суми. Има и множество изказвания на политици и медийни публикации, които ни пращат или в едната, или в другата крайност: от „България има най-бързият интернет в Европа“ до „за електронно управление се дадоха 1,5 милиарда лева и още е в началото“. Особено впечатление прави широката употреба на термина „дигитален хъб“ без да се знае какво е това. А европейските дигитални хъбове ще бъдат гръбнакът на общество и икономика съвсем скоро – т. нар. единен цифров пазар.

Потърсихме неутрални източници на данни, които позволяват съпоставимост. Има такива, но част от най-актуалните данни за всички държави-членки на ЕС са налични за 2018 или дори няколко години преди това. Въпреки това и поради важноста им, правим преглед на най-важните индикатори и мястото на България в ЕС и съпоставими новоприети държави-членки (след 2004 г.).

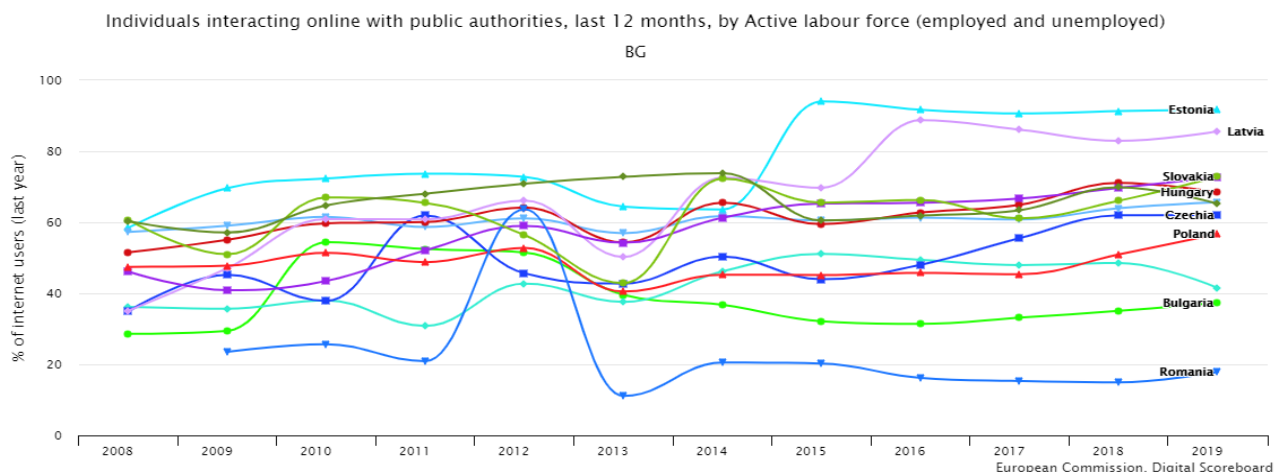
По разбираеми причини отделяме особено внимание на дигитализацията на публичното управление (държавно, общинско) и на бизнеса (независимо от размера).

Графика 1: Лица, ползвали интернет през последните 12 месеца, за получаване на информация от интернет страница на публична администрация, сваляне на служебни формуляри или изпращане на файлове и форми, през 2019 г.

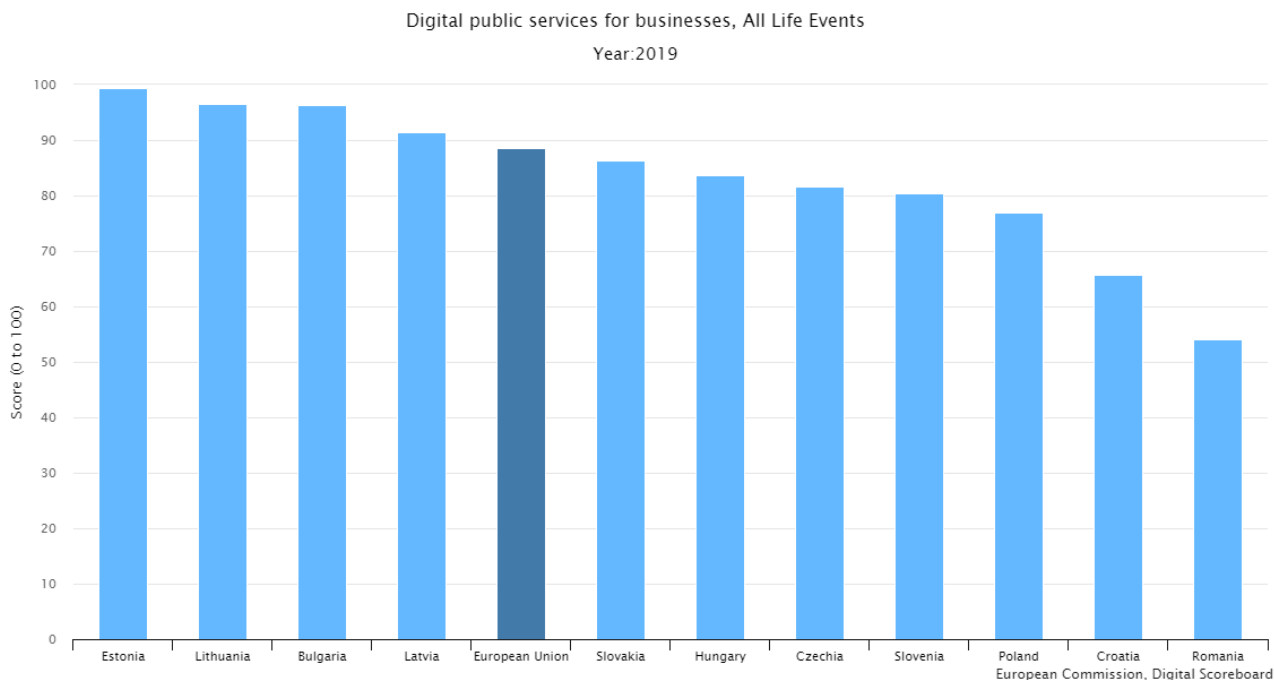

Видно е значителното изоставане на България от страните, с които бихме искали да се сравняваме. Едва ли е утешение фактът, че Румъния е след нас.

Графика 2: Също като граф. 1, но за периода 2008-2019 г.

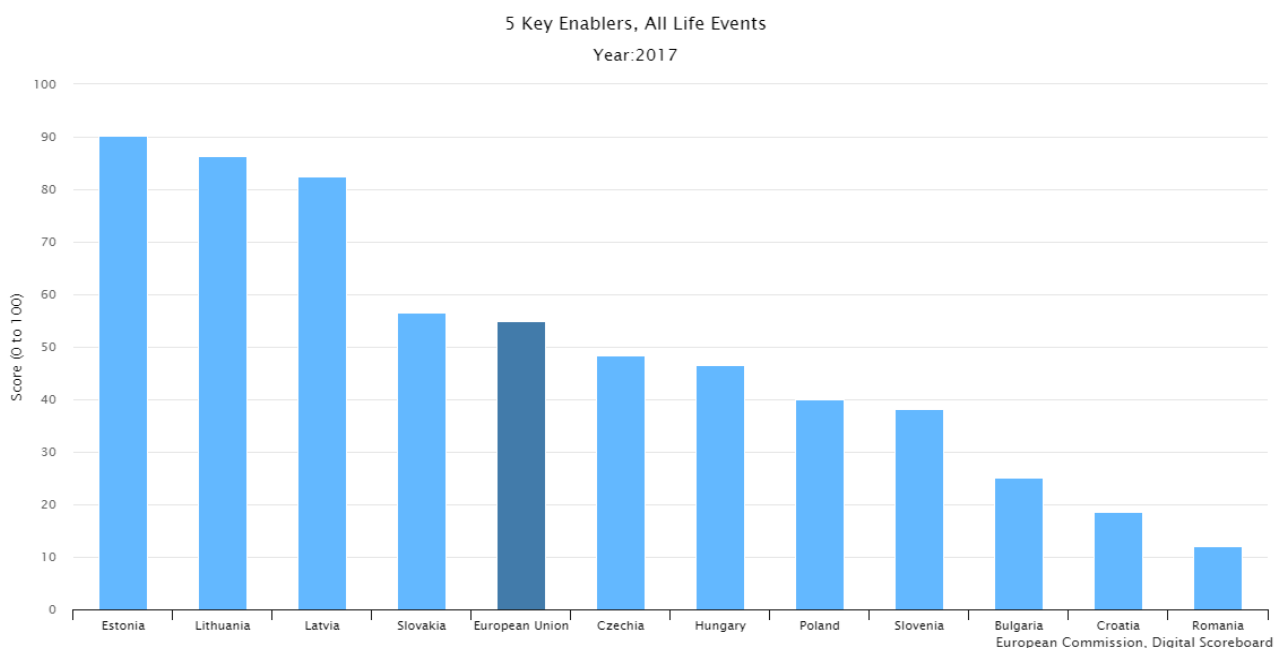
Графика 3: Дял на публичните услуги, необходими за стартиране на бизнес и текущи делови операции, които са налични онлайн. Услуги, които се предоставят направо от онлайн портал, получават по-висока оценка, отколкото предоставянето само на информация и бланки, които се попълват офлайн.

По този индикатор България е над средното за ЕС ниво и дори е на 8-мо място в ЕС (2019 г.). Съществен принос за челните позиции има наличието на услуги и на английски език.

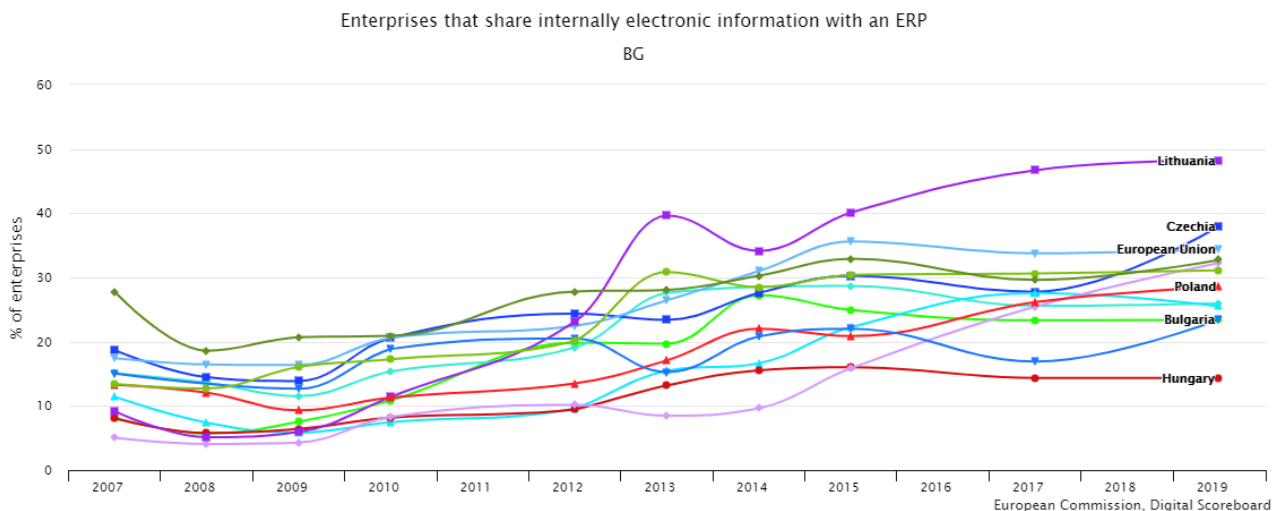
Когато се говори за свързването на различни бази данни (на различни ведомства), предпоставките за последващо електронно управление са обединени в 5 индикатора. Отговорът на въпроса „защо е-управлението не се случва в България“ е скрит именно в слабото ни представяне по тези 5 индикатора.

Графика 4: Наличие и употреба на техническите предпоставки за електронно управление. Най-важните предпоставки, позволяващи по-нататъшно развитие са: а) Електронна идентификация (eID); б) Електронни документи (eDocuments); в) Достоверни източници; г) Цифрово оповестяване; д) Single sign-on (SSO) – система за автентичност, позволяваща достъп до няколко свързани, но независими софтуерни системи само с едно ID и една парола.

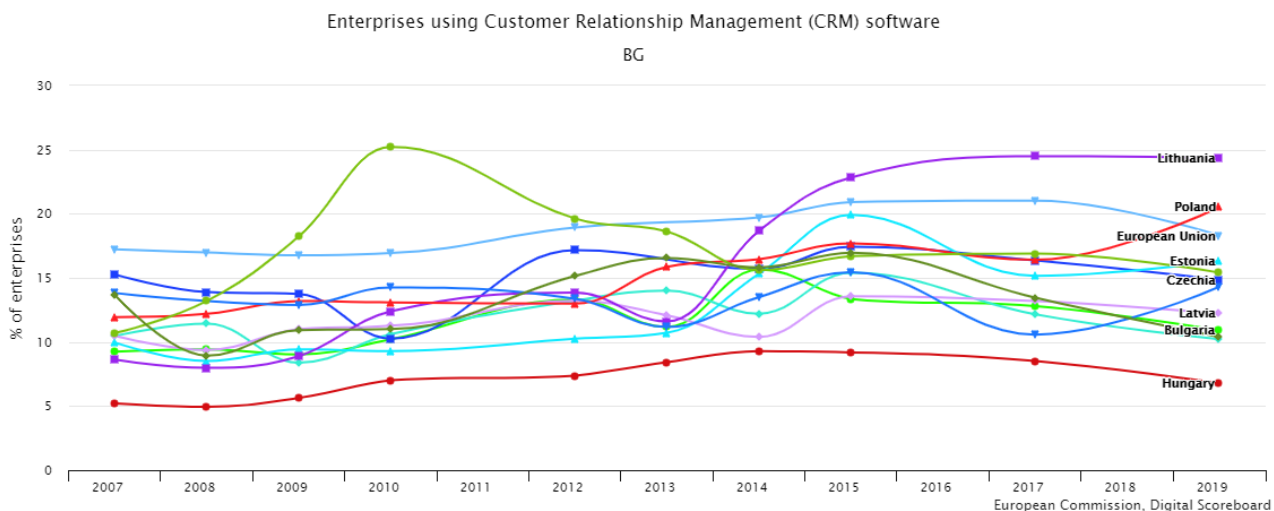

Българският бизнес изостава по отношение на дигитализацията си в сравнение с европейския. Следват няколко графики, които онагледяват положението в у нас.

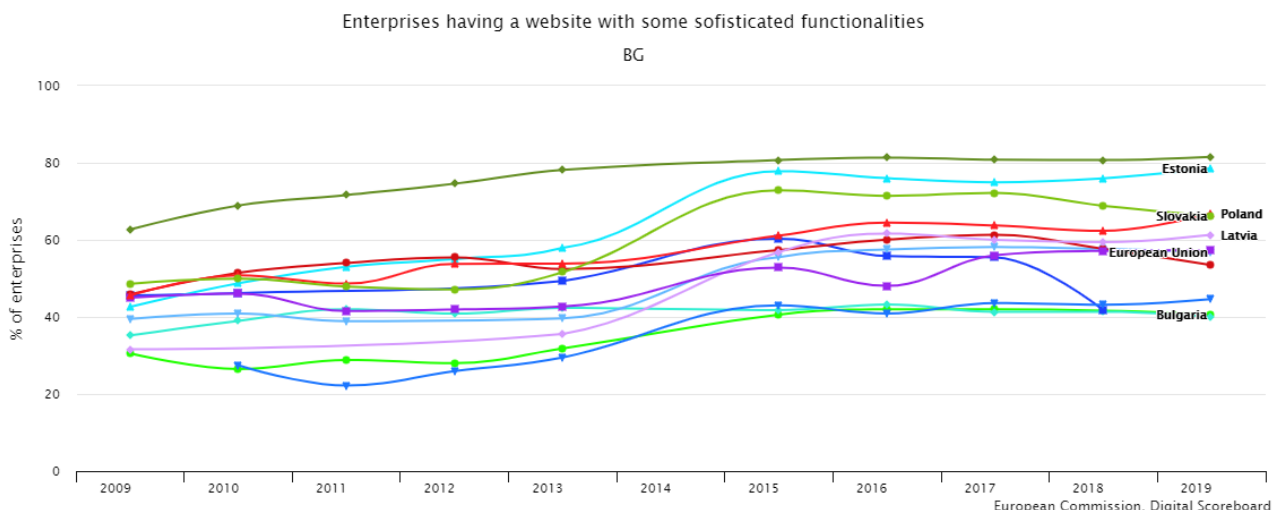
Графика 5: Фирми, използващи ERP-Enterprise resource planning за обмен на информация между различни функционални звена (производство, маркетинг, снабдяване, счетоводство и т.н.)

Графика 6: Фирми, използващи CRM – customer relationship management софтуер

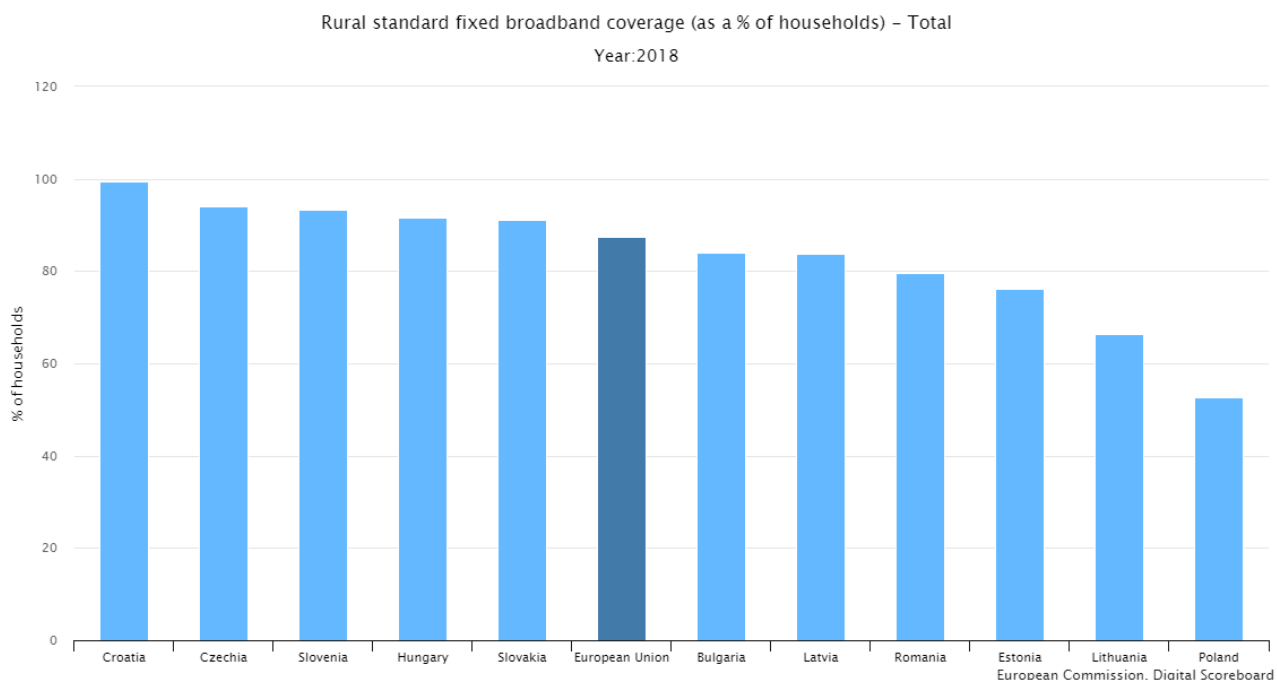

Графика 7: Фирми с уебсайт със сложни функционалности, напр. продуктов каталог с конфигуриране, възможност клиентите да приспособяват или преправят продукт (webctm), онлайн проследяване изпълнението и доставката на поръчката (webot), персонализиране на фирмения сайт за клиенти с чести посещения.

Графика 8: Широколентово покритие на извънградските региони - % от домакинствата. Като извънградски се считат регионите с под 100 жители на 1 кв. м.

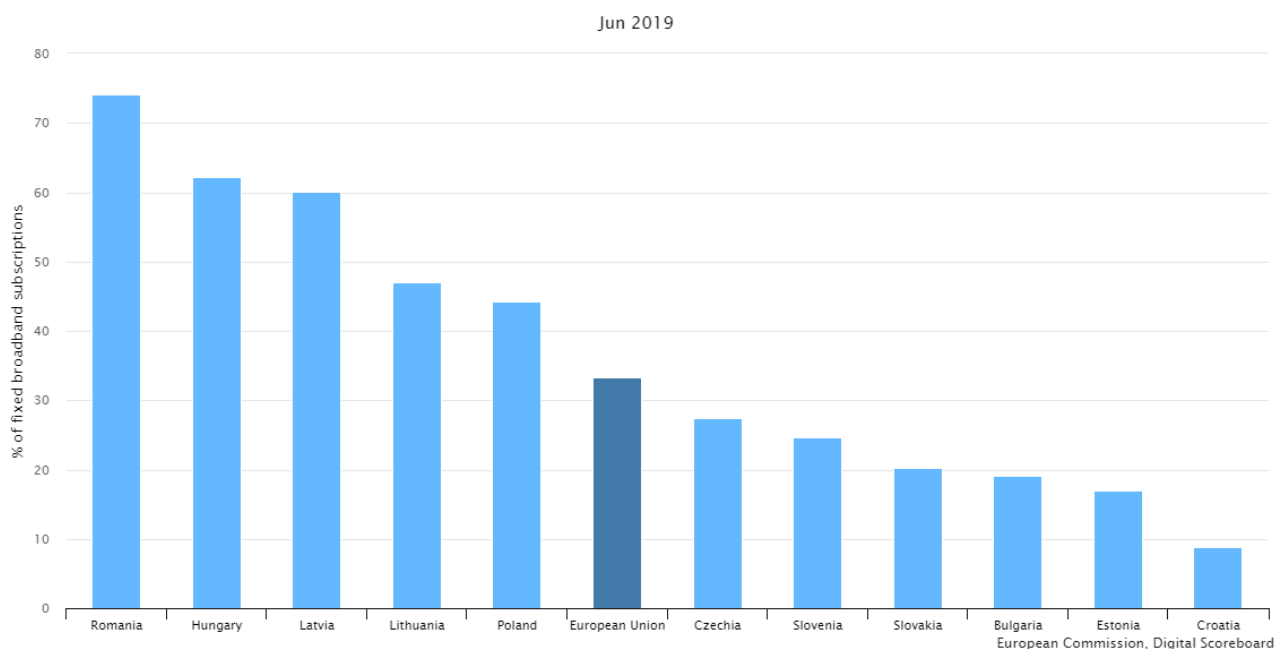
Rural standard fixed broadband coverage (as a % of households)

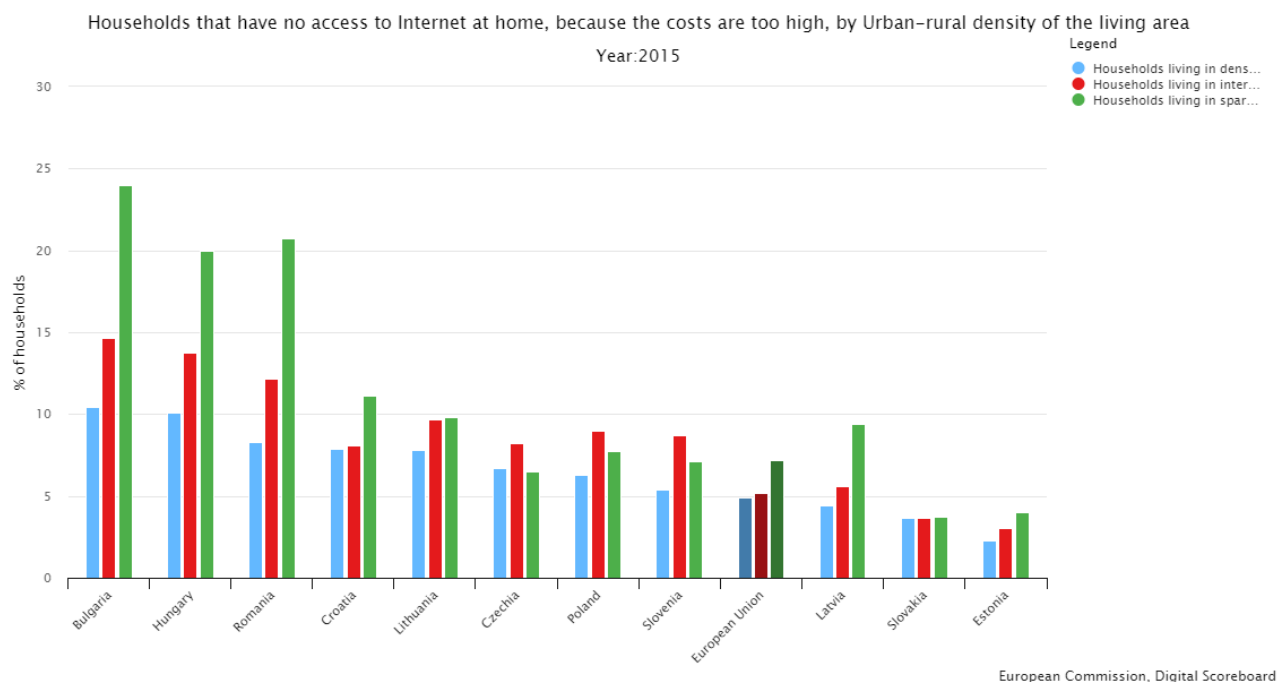
Усещането на повечето българи е, че извън големите градове няма интернет. В същност, България се намира около средното за ЕС ниво по този показател. Но когато става дума за скорости над 100 Mbps, България значително изостава.

Графика 9: Дял на абонатите със скорост над 100 Mbps (посочена от доставчика)

Share of fixed broadband subscriptions \geq 100 Mbps - Advertised download speed - Total

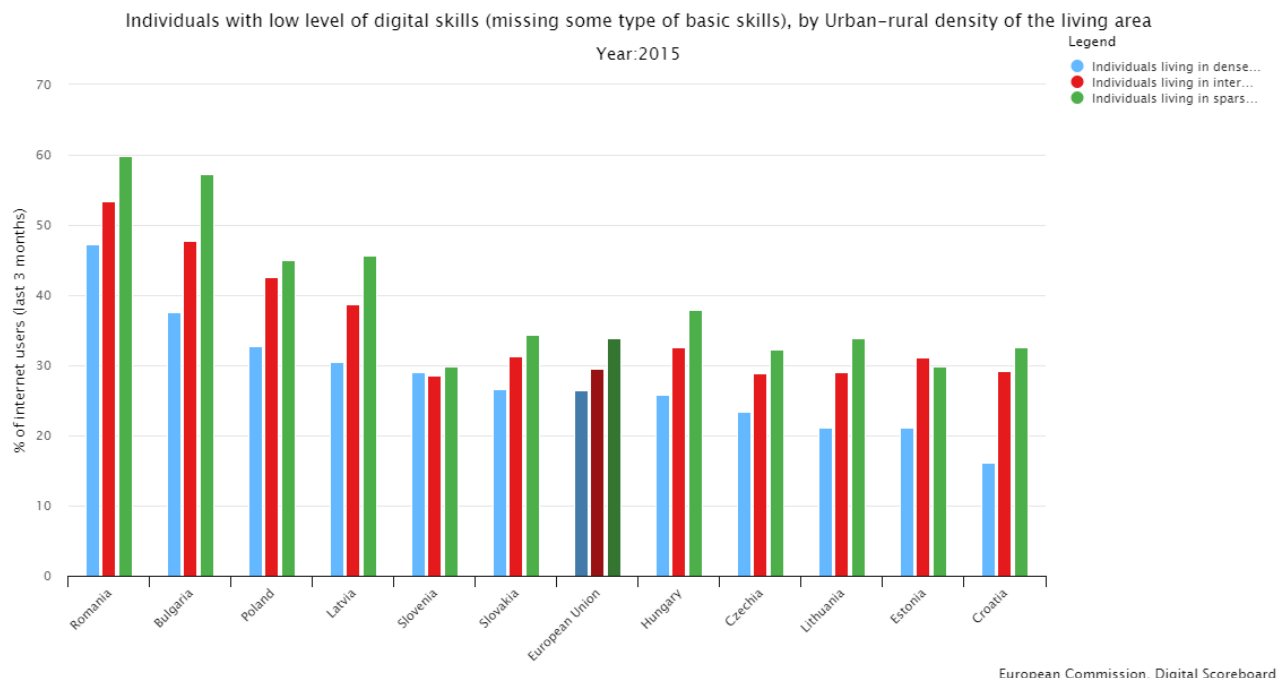

Графика 10: Домакинства без интернет достъп у дома, защото не могат да си позволят да заплащат цената

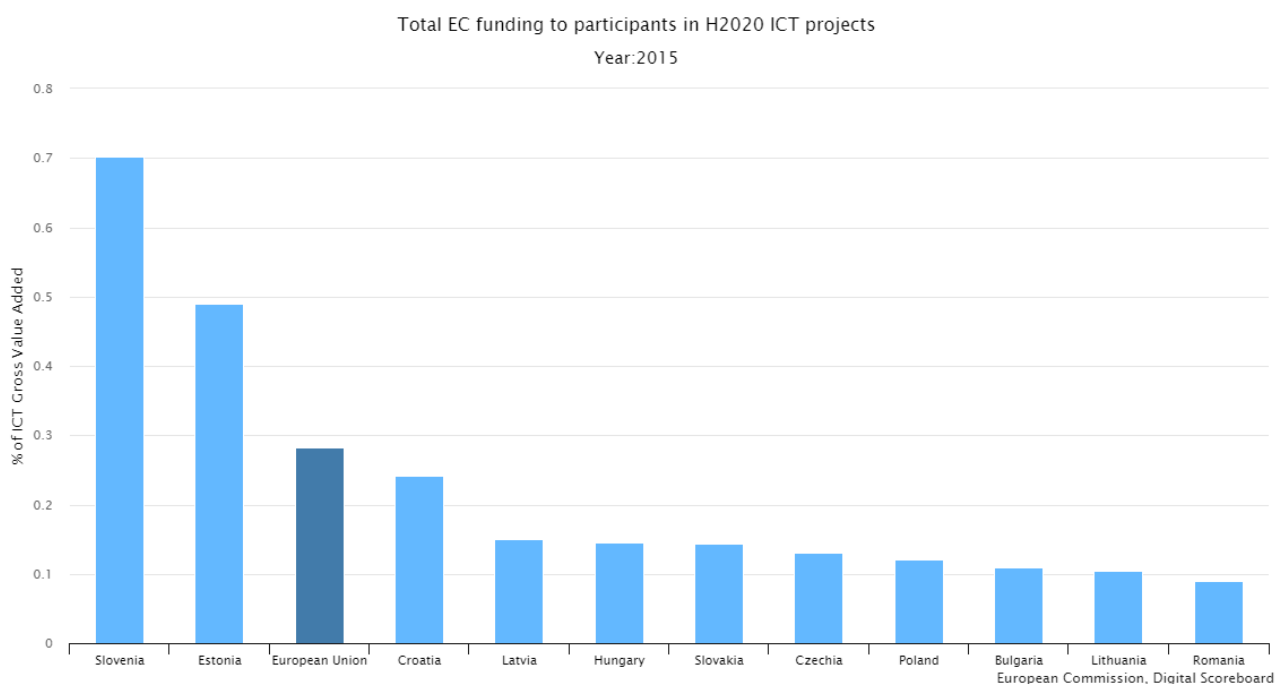
Цели 24% от българските домакинства в извънградските региони, които не могат да си позволят да плащат за интернет! Това е най-големият процент в Европа. България е водеща и по брой домакинства, които не могат да си позволят да плащат за интернет като цяло. Това дава отражение на дигиталните умения на българина – на второ място сме по липсата им.

Графика 11: Лица с ниско ниво на дигитални умения (липсват им базови умения)

Това състояние на ИКТ сектора у нас е свързано с финансирането му. То е основно частно, публично почти няма, а „усвояването“ на европейски фондове е на изключително ниско ниво.

Графика 12: Общо финансиране на от ЕС на проекти по H2020 ICT

Значителна част от администрацията си представя е-управлението като изпращане и получаване по електронна поща на сканирани официални писма – с подпис и печат. Това разбиране е пречка пред по-нататъшното автоматизиране на взаимодействието между публична администрация с граждани и фирми, а и в самата администрация. Не се разбира ролята на създаването на документи само на машинно четим език, което е необходимо условие за свързването на различни бази данни.

За много фирми наличието на интернет страница и/или Facebook е достатъчна дигитализация. Тези, които продават онлайн, са най-напредничавите. Същевременно проникването на софтуер за управление на клиенти и ресурси е крайно недостатъчно. А последното е необходимо стъпало за т.н. Индустрия 4.0 – съществен елемент за запазване конкурентоспособността на икономиката. Има държави, които подготвят навлизането на Общество 5.0...

Това изреждане може да продължи дълго. Изключително рядко са случаите, в които България може да се похвали със достижения около или над средните за ЕС. Нещо повече, динамиката във времето показва, че ножицата между нас и страните от Централна и Източна Европа се разтваря все повече.

*Автор: Веселин Илиев, главен директор
„Международно икономическо сътрудничество“ в БСК*